

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 21.

FÖLDRAJZ

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

---

1. FELADAT

- a) Számítás elve: A két város ugyanazon a hosszúsági körön fekszik, távolságuk 41 szélességi fok.
 $(90 - 49=41) 41 \times 111 \text{ km} = 4551 \text{ km}$ 1 pont
 A két város távolsága: 4551 km/ 4555,1 km/ 4563,3 km 1 pont
Megjegyzés: Más helyes elv alkalmazása is elfogadható. A 111,1 km-rel, a 111,3 km-rel történő számítás is helyes.
2 pont
- b) Számítás elve: $4551 \text{ km} = 455\,100\,000 \text{ cm} : 16\,000\,000$ 1 pont
 távolság: 28,4 cm /28,5 cm 1 pont
Megjegyzés: Más helyes elv alkalmazása is elfogadható. A 111,1 km-rel, a 111,3 km-rel történő számításhoz tartozó eredmény is elfogadható.
 kis méretarányú 1 pont
(Ha az a) feladat megoldása hibás, a b) feladatrész önállóan értékelendő!) 3 pont
- c) Főváros/közigazgatási központ 1 pont
1 pont
- d) „A” város: déli félgömbön 1 pont
 „B” város: északi félgömbön 1 pont
2 pont
- e) Nyár 1 pont
 Baktérítő 1 pont
2 pont
- f) B, D 1+1 pont
2 pont
- g) „B” városén 1 pont
 Bekarikázva: 2 1 pont
2 pont
- h) A földrajzi és a mágneses É-D-i irány által bezárt szög./ A földrajzi és a mágneses É-D-i irány közötti eltérés. 1 pont
1 pont

Összes elérhető pontszám: 15 pont
2. FELADAT

- a) Egyenlítőn/ 0° 1 pont
 Nyári napfordulónak. 1 pont
 Az Egyenlítőn mindig megközelítően azonos hosszúságú a nappal és az éjszaka/napéjegyenlőség van. 1 pont
3 pont
- b) A számítás elve:
 – Június 22-én 12^{00} -kor indul. Ezen a hosszúságon a helyi és a zónaidő megegyezik.
 – Repül 5 órát, tehát a kiindulási hely szerinti 17^{00} kor érkezik meg.

- Mivel a célállomás 45° -kal keletebbre található ezért: $17^{00} + (45 \times 4 \text{ perc}) = 20^{00}$ 1 pont
 – Átlépte a dátumváltó vonalat, ezért a dátumból 1 napot le kell vonni. 1 pont
 Dátum: június 21. 1 pont
 A mutatott idő: 20^{00} . 1 pont
 Megjegyzés: Más helyes számítási elv esetén is jár a pont.

4 pont

- c) Nincs eltérés a kettő között. 1 pont
 Indoklás: Mert az időzóna középső hosszúsági köréről/délköréről/ meridiánjáról van szó. 1 pont

2 pont

- d) Csendes-óceánon. 1 pont

1 pont

Összes elérhető pontszám: 10 pont

3. FELADAT

A: ekliptika / a Föld Nap körüli keringési pályasíkja / a Föld keringési pályasíkja	B: Egyenlítő
C: Föld forgástengelye	D: Baktérítő
Mekkora az α szög értéke: $66,5^\circ$	

Minden helyes megoldás 1 pont.

Összes elérhető pontszám: 5 pont

4. FELADAT

- a) Szeizmográf / földrengésíró / földrengést jelző műszer 1 pont
 A földrengés erősségének / magnitúdójának meghatározására. 1 pont

2 pont

- b)
1. Richter 1 pont
  2. 12 1 pont
  3. Mercalli 1 pont

3 pont

- c) Az erősebb földrengések jóval ritkábban következnek be/a gyengébb földrengések nagyon gyakoriak az erősekhez képest. 1 pont
 Erősség: kb. 6 Magnitúdó. 1 pont

2 pont

- d) Közeledő/ütköző/alábukó. 1 pont
 Óceáni, szárazföldi (*A sorrend nem számít.*) 1+1 pont
 Csendes-óceáni-lemez/ Pacifikus-lemez, Észak-amerikai-lemez (*A sorrend nem számít.*) 1+1 pont

5 pont

- e) 1000 milliárdszorosa / 1 billiószorosa 1 pont

1 pont

f)

- 1: rengésfészek 1 pont
 a földrengés mélységbeli kipattanásának helye. 1 pont
 2: rengésközpont 1 pont
 a hipocentrum/rengésfészek földfelszíni vetülete. 1 pont

Megjegyzés: Másképp megfogalmazott helyes meghatározás is elfogadható.

4 pont

Összes elérhető pontszám: 17 pont

5. FELADAT

a)

1. kanyon 1 pont
 2. folyóvíz 1 pont
 3. a kőzetrétegek eltérő keménységével 1 pont
 4. bevágódó szakaszjelleg/felső szakaszjelleg 1 pont

4 pont

b) Aláhúzva: vízhozam, a meder esése, a folyó sebessége.

1+1+1 pont

3 pont

c) A meder keresztmetszetének (a x b) kiszámítása x sebesség (v) = a x b x v. / abv 1 pont

1 pont

d) 5 – B 1 pont

7 – H 1 pont

8 – A 1 pont

3 pont

Összes elérhető pontszám: 11 pont

6. FELADAT

a)

1. Csapadék. 1 pont
 2. Köd képződött / képződhetett. 1 pont
 Harmat képződött / képződhetett. 1 pont
 3. Mivel a levegő tényleges páratartalma (9 g/m^3) és az ezen a hőmérsékleten lehetséges maximális páratartalom megegyezett (vagy a relatív páratartalom 100% volt), a levegő elérte a harmatpontját, a felesleges vízgőz kicsapódott.

Másképp megfogalmazott helyes indoklás is elfogadható.

1 pont

4 pont

b)

1. Csökkent. 1 pont
 2. Mert a levegő hőmérséklete a délelőtt során emelkedett, és a melegebb levegő több vízgőzt tud befogadni. 1 pont
 3. Mivel a levegő alulról fölfelé, a felszín közvetítésével melegszik fel, időre van szükség ahhoz, amíg a maximális besugárzás során beérkezett hőt a felszín átadja a légkörnek. 1 pont

Megjegyzés: A 2., 3. pontban másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

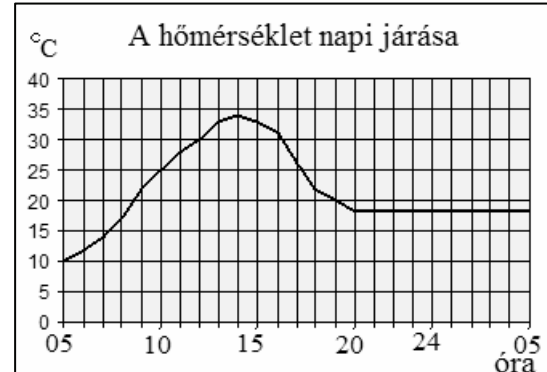
3 pont

c)

1. Gomolyfelhők/zivatarfelhő. 1 pont
2. Hidegfront / a nagy felmelegedés miatti erős (konvektív) feláramlás. 1 pont
3. Üvegházhatás / a felhőzöttség/ a borultság miatt / erős szél miatt. 1 pont

3 pont

d)

A grafikon tengelyeinek helyes megrajzolásáért 1-1 pont adható.

A két görbe helyes megrajzolásáért 1-1 pont adható.

Megjegyzés: a Nap járásánál fel kell tüntetni az időpontokat és 12 órakor a pálya legmagasabb pontját, de annak magassága tetszőleges.

A hőmérséklet változásánál a szöveg alapján, követhetően a nap során változó hőmérsékleti adatokat (hajnal, 14 óra, 20 óra) kell feltüntetni.

4 pont

Összes elérhető pontszám: 14 pont

7. FELADAT

a) B

1 pont

1 pont

b)

1. Forró / trópusi övezet 1 pont
2. Egyenlítői éghajlat 1 pont
3. A) I 1 pont
- B) H 1 pont
- C) H 1 pont
- D) I 1 pont
- E) H 1 pont

7 pont

c) Esőerdő

Az erős kilúgozódás miatt csak a felső (A) talajsztintben van tápanyag.

Trópusi vörösföld /laterittalaj.

1+1 pont

1 pont

4 pont

d) Talajpusztulás/talajerózió.

Ingadozóbb/ szélsőségesebb lesz a folyók vízjárása / nő az árvízveszély.

A növényzet kiirtásával csökken a talaj (terület) vízraktározó/ vízmegkötő képessége / nő a lefolyás / gyorsul a lefolyás.

Más, helyes megfogalmazás is elfogadható.

1 pont

1 pont

1 pont

3 pont

Összes elérhető pontszám: 15 pont

8. FELADAT

1. I
2. H
3. I
4. H
5. I
6. H
7. I
8. I
9. I
10. I
11. I
12. H
13. I
14. I
15. H

Minden helyes válasz 1 pont.

Összes elérhető pontszám:	15 pont
----------------------------------	----------------

9. FELADAT

1. A
2. B
3. C
4. B
5. C
6. C / A
7. B
8. C
9. B
10. D
11. B
12. A

Minden helyes válasz 1 pont.

Összes elérhető pontszám:	12 pont
----------------------------------	----------------

10. FELADAT

a)

Növeli az eladósodás mértékét
B, D, E

Új forrásokat teremthet
A, C, F

Minden helyes beírás 1 pont.

6 pont
----

b)

1. D
2. A
3. B
4. C

Minden helyes válasz 1 pont.

4 pont
----

c)

1. csökken
2. nő
3. nő
4. nő
5. nő
6. nő
7. nő
8. csökken
9. csökken
10. csökken

Minden helyes válasz 1 pont.

10 pont

Összes elérhető pontszám:	20 pont
----------------------------------	----------------

11. FELADAT

- a) számítás elve: $2000 : 103 \times 100 \rightarrow 1941,75$ (1942)
Szigetország GDP-je 2005-ben: 1941,75 milliárd USD

1 pont

1 pont

2 pont

- b) Kerekországba.

1 pont

1 pont

- c) Számítás elve: népesség 60 millió $\times 0,012 = 720\,000$
 $720\,000 + 20\,000 \rightarrow 60\,740\,000$ fő
 1050 milliárd : $60\,740\,000 \rightarrow 17\,286,79$
Az GDP/fő értéke: $17\,286,8$ ($17\,287$) USD/fő
Magas jövedelmű.

1 pont

1 pont

1 pont

Más számítási elven kapott helyes eredmény is elfogadható.

1 pont

4 pont

- d) 85 millió $\times 0,005 \rightarrow 425\,000$
 $425\,000 - 2000 \rightarrow 423\,000$
 $85\,423\,000 \times 0,7 \rightarrow 59\,796\,100$
A városlakók száma: $59\,796\,100$ fő
Más számítási elven kapott helyes eredmény is elfogadható.

1 pont

1 pont

1 pont

3 pont

Összes elérhető pontszám:	10 pont
----------------------------------	----------------

12. FELADAT

1. e
2. c
3. d
4. c
5. d
6. d

Minden helyes válasz 1 pont.

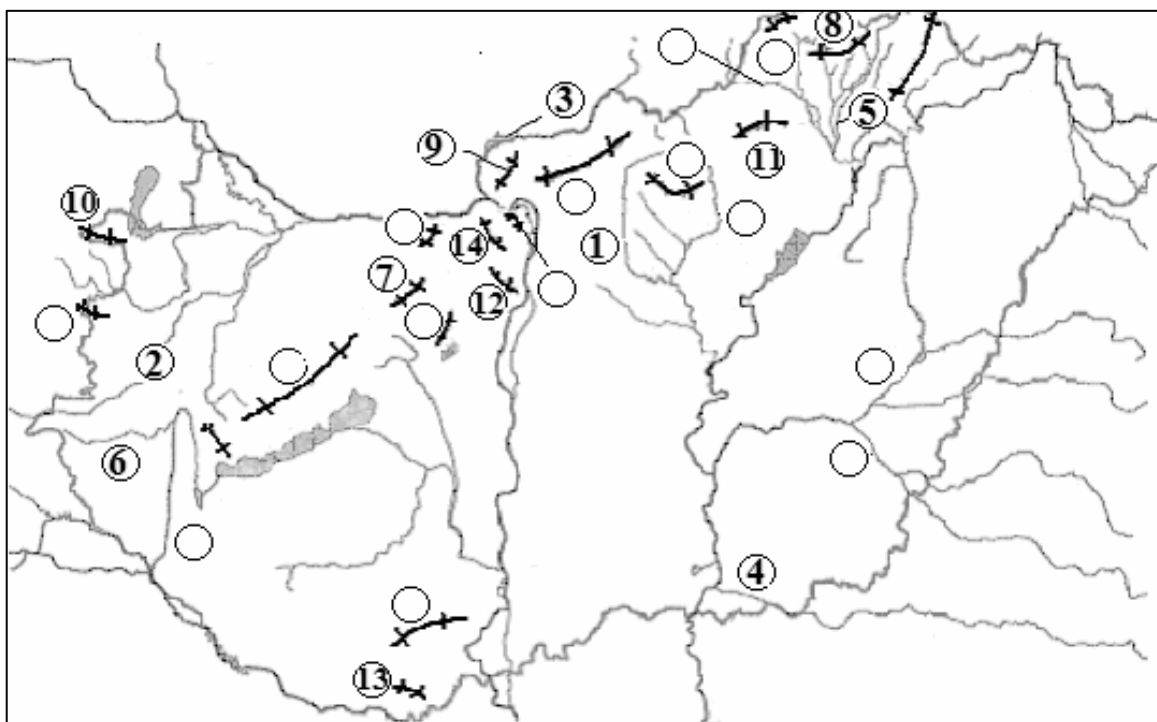
Összes elérhető pontszám:	6 pont
----------------------------------	---------------

13. FELADAT

1. F
2. A
3. B
4. C
5. E

Minden helyes válasz 1 pont.

Összes elérhető pontszám:	5 pont
----------------------------------	---------------

14. FELADAT

a) Minden helyes bejelölés 1 pont

14 pont
----

b)

1. Somló / Ság	1 pont
Bazalt	1 pont
2. Móri-árok	1 pont
3. Mészkö	1 pont
Középidő	1 pont
Nem karbon korú, hanem a jurában keletkezett/ geológiai értelemben fiatalabb/ nem óidei, hanem középidői	1 pont

6 pont

Összes elérhető pontszám:	20 pont
----------------------------------	----------------

15. FELADAT**a)**

1. Irán	5. Szaúd-Arábia
2. Dél-Korea/ Koreai Köztársaság	6. Kazahsztán
3. Fülöp-szigetek	7. Indonézia
4. Thaiföld	8. Malajzia

a) Teherán	c) Manila
b) Jakarta/ Dzsakarta	d) Bangkok

Minden helyes bejelölés 1 pont.

12 pont

b) Újonnan iparosodó országok.

1 pont

Első hullám / első körös: 2.

1 + 1 pont

Második hullám / második körös / követő országok: 3.,4.,7.,8.,

1+ 1+1+1+1 pont

8 pont

Összes elérhető pontszám: 20 pont**16. FELADAT**

a) Az üvegházhatás (fokozódása).	1 pont
b) Mediterrán.	1 pont
c) Nagyobb lesz a párolgás (párolgotatás)/ csökken a relatív páratartalom – nincs talajmenti csapadékképződés.	1 pont
d) Talajvíz / talajnedvesség/ felszín alatti	1 pont
e) Ha nincs hó, a rövid fagyos időszak is károkat okoz./ Nincs lassan olvadó hó, ezért nem raktározódik el víz a talajban./ Ha nincs elég hideg, nem pusztulnak el a kártevők.	1 pont

Megjegyzés: c) és d) kérdések esetében másképp megfogalmazott vagy más szakmai szempontból helyes válasz is elfogadható.

5 pont

Összes elérhető pontszám: 5 pont**A feladatlappal elérhető összes pontszám: 200 pont**